

Põhjamaade Ministrite Nõukogu Eesti esinduse tegevusaruanne 2013

2013. aasta möödus Põhjamaade Ministrite Nõukogu (PMN) Rootsi eesistumise tähe all. PMNi Eesti esindus üheskoos esindustega Lätis ja Leedus käivitas sellel ajal mahuka rändeprojekti, mille eesmärgiks oli saada ülevaade rändelainetest Põhjamaades ja Balti riikides ning kaardistada ühised väljakutsed, millega tegeleda tulevikus.

Kevadel jõudis lõpule enam kui aasta kestnud Põhjamaid, Balti riike ja Loode-Venemaad hõlmanud koostööprojekt inimkaubanduse vastasest võitlusest ja ohvrite tuvastamisest. Projekti käigus tutvusid politsei- ja piirivalveametnikud, kohtunikud jt õppereisidel edulugude ja kitsaskohtadega. Tallinnas kahepäevase konverentsiga lõppenud projekt andis sisendi uude inimkaubanduse vastasesse koostöösse, mis algas 2013. aasta novembris ja kestab 2015. aastani. Koostööprojekti koordineerib PMNi Eesti esindus.

Sügiseseks tähtsaimaks sündmuseks kujunes kliimakonverents, mis oli esimene nii kõrgel tasemel toimunud kliimateemaline üritus Eestis. Kliimapoliitika tuleviku ja tegevuste üle arutlesid teiste seas Rootsi, Eesti ja Soome keskkonnaministrid.

Enim meediatähelepanu pälvisidki rändeprojekt ja kliimakonverents. Septembris toimus naiste poliitikas osalemise ja soolise võrdõiguslikkuse teemaline ajakirjanike õppereis Stockholmi ja Kopenhaagenisse. Viis ajakirjanikku ERRist, Postimehest ja Eesti Ekspressist kohtusid kohaliku tasandi poliitikutega ning ekspertidega.

Lühiülevaade 2013. aasta sündmustest valdkonniti:

1. Roheline majandus

- a. [Rahvusvaheline konverents "Kliima Põhja- ja Baltimaade vaatenurgast: poliitika, teadus ja majandus"](#) (23.-24.10, Tallinn). Keskkond, kliima ja energia on üheks Põhjamaade koostöö võtmevaldkonnaks. Aastaks 2050 on Põhjamaad seadnud endale ambitsioonikad eesmärgid lõpetada süsiniku lisamine atmosfääri. Põhja- ja Baltimaade koostöö toetamiseks korraldasime koos partneritega esimese nii kõrgetasemelise kliimakonverentsi Eestis, mis vaatles piirkonna tulevikku globaalses kontekstis poliitika, teaduse ja majanduse vaatenurgast. Konverentsil arutlesid kliimapoliitika ja –tegevuste üle Eesti, Soome ja Rootsi keskkonnaministrid **Keit Pentus-Rosimannus**, **Ville Niinistö**, **Lena Ek**. Peaesinejad: **Jens Hesselbjerg Christensen** (ÜRO IPCC raporti juhtivautor), **Simon Upton** (OECD keskkonnadirektoraadijuht), **Artur Runge-Metzger** (Euroopa Komisjon), **Erika A. Jorgensen**, (Maaülikool) jpt. Konverentsi arutelusid juhtis BBC keskkonnaajakirjanik **Tom Heap**. Põhjamaade Ministrite Nõukogu allasutustest oli kaasatud Põhjamaade Energiauringute Keskus. Lisaks koordineerisime plaane ja pidasime dialoogi konverentsi sisu osas vanemametnike keskkonnakomiteega (AK-M) ja rahvusvaheliste kliimakõneluste Põhjamaade töörühmaga (NOAK). Suutsime esinejate toel põhjendada kliimaeesmärkides kokku leppimise vajadust, näidata, et need eesmärgid on saavutatavad ja tegevused mõistlikud, sest majandus saab kosuda heitmeid suurendamata. Eesti ja Rootsi eestvedamisel on plaanis jätkata eksperttasandi kohtumisi. Kliimakonverentsi kajastasid mitmed meediakanalid, teiste seas ERR, Postimees, Kanal 2, EPL, Sirp, Raadio Kuku.
- b. [Keskkonnafoorum Rohevik 2013](#) (26.-27.09; Eesti Maaülikool, Tartu ja Viljandi). Roheviku eesmärk on kokku tuua Põhja- ja Baltimaade eksperdid, ettevõtjad ja poliitikud, kelle ühine huvi on kestliku eluviisi saavutamine Läänemere piirkonnas. Kolmandat korda toimunud Rohevik koosnes konverentsist Tartus ja seminarist

Viljandis. Üritused andsid uut teadmist linnaplaneerimise praktikast ja tulevikust ning kaugkütte tasuvusest. Üritustel osales kokku enam kui 200 ametnikku, eksperti ja ettevõtjat. Põhjamaadest esinesid ettekannetega teiste seas **Trine Pertou Mach**, Põhjamaade Innovatsioonist projekti Nordic Built juht; **Charlotta Faith-Ell** Rootsi Kuninglikust Tehnoloogiainstituudist ning **Hans Gulliksson**, Kagu-Rootsi Energiaagentuurist.

2. Kultuur ja loomemajandus

- a. [Nordic Look 2013 - filmitööstus](#) (3.-9.06, Tallinn ja Ida-Virumaa). 2013. aastal keskendus loomemajandussari filmitööstusele – filmide ja draamaseriaalide tootmine, levitamine ja tutvustamine Eesti ja Põhjamaades. Nordic Look 2013 koosnes kahest osast: Põhjamaade filmi päevad ja ekspertseminar ning õppereis Ida-Virumaale. 7.06 Tallinnas toimunud ekspertseminar "Uus algus – Põhjala filmide ja draamaseriaalide tootmine ning koostöö Eestiga" tõi kokku ligi 60 Põhjamaade ja Eesti filmi- ja draamaseriaalide produtsenti, tugiteenuste osutajat ja filmihuvilist. Tallinnas Katusekinos ja Kino Sõpruses käis Põhjamaade väärtfilme vaatamas sadakond inimest.
- b. [Põhja- ja Baltimaade kirjandusfoorum "Rahvuskirjandus 21. sajandil: sisse- ja väljavaated"](#) (5.04, Tallinn). Kirjandusfoorumi läbivaks teemaks oli tõsiasi, et aina vähem inimesi loeb, kirjanduse kvaliteet kõigub ning see kõik mõjutab inimeste suutlikkust teksti mõista ja analüüsida. Probleemi süvendab sageli vähene riigipoolne toetus. Arutelu tekitasid e-raamatud ning laste huvi suurendamine kirjanduse vastu. Foorumil osalesid ligi 180 kirjanikku, kriitikut, raamatukogutöötajat ja ametnikku, sealhulgas Islandi luuletaja ja tõlkija **Hrafn Andrés Harðarson**, Taani kirjandus- ja filmikriitik **Søren Vinterberg**, Rootsi kirjanik ja illustraator **Johan Unenge** ja Põhjamaade Nõukogu laste- ja noorsookirjanduse auhinna sekretariaadi liige **Sigurður Ólafsson**. Kirjandusfoorum leidis aset Tallinna raamatumessi raames. Üritust kajastasid Sirp, Postimees, Õpetajate Leht.
- c. [Põhjamaade raamatukogunädal "Talv Põhjas"](#) (11.-17.11, kogu Eesti). Põhjamaade raamatukogunädal toimus 16. korda. Selle aasta teemaks oli "Talv Põhjas", mida kajastasid sajad koolid, lasteaiad, raamatukogud ja seltsimajad kogu Eestis. Tähtsündmuseks kujunes soome-rootsi tunnustatud kirjaniku **Ulla-Lena Lundbergiga** kohtumine Harju Maakonnaraamatukogu Keilas, kus enam kui 70 kirjandushuvilist said tutvuda Lundbergi eluloo ja raamatutega. Lundberg on Finlandia auhinna laureaat ning olnud viiel korral nomineeritud Põhjamaade Nõukogu kirjandusauhinna laureaadiks, viimati sellel aastal romaaniga „Jää“, mis ilmub 2014. aasta alguses eesti keeles.

3. Heaolu ühiskond

- a. [Konverents "Ohvrite ja kurjategijate tuvastamine – miks me ei märka neid?"](#) (30.-31.05, Tallinn). Tallinnas peetud konverents "Ohvrite ja kurjategijate tuvastamine – miks me ei märka neid?" lõpetas enam kui aasta kestnud Põhjamaade, Balti riikide ja Loode-Venemaa koostööprojekti "Võitlus inimkaubandusega: tööjõu, laste ja seksuaalne eksploateerimine". Kahepäevasel konverentsil osales ligi 80 inimest. Konverentsi käigus selgus, et peamised probleemid seoses inimkaubandusega on kuritegevuse uute vormide teke ja nende avastamine, sunniviisiline töö ja rahvusvahelise koostöö puudulikkus. Raskusi valmistab ohvrite tuvastamine ja käsitlemine - ohvrid ei pöördu politseisse, seega on neid raske identifitseerida. Esinejate hulgas olid Eesti Politsei- ja Piirivalveameti peadirektori asetäitja kriminaalpolitsei alal, politseikolonel **Raigo Haabu**, Eesti Riigiprokuratuuri riigiprokurör **Kati Miitra**, Leedu apellatsioonikohtu kohtunik **Laima Garneliene**, endine Läti riigi politsei inimkaubanduse üksuse juht **Arturs Vaišja** jpt eksperdid-professorid Venemaalt ja Balti riikidest. Õppereisid ja konverents andsid hea võimaluse osavõtjate vahelise mitteametliku kontaktide võrgustiku loomiseks, mis on neile abiks igapäevases töös. Ekspertseminari kajastasid ajakirjanduses ERR ja Postimees.

- b. [Lasteraamatu "Päev, mil Frederik oli Frida ja Riina oli Rasmus" esitus](#) (6.03, Tallinn). Eesti Naisuurimus- ja Teabekeskus esitles Tallinnas taani keelest tõlgitud lasteraamatut ning selle juurde kuuluvat lasteaiaõpetajatele mõeldud metoodilist juhendmaterjali, mille eesmärgiks on toetada lasteaias tegevusi ja vestlusi, mis aitavad lastel paremini üksteisega arvestada, ning õpetajatel ära tunda ühiskonnas levinud stereotüüpe. Kohal olid teose autor **Louise Windfeldt** ja kunstnik **Katrine Clante**, kes rääkisid lasteraamatu valmimisest ja inspiratsiooniallikatest. Postimehes ilmus põhjalik intervjuu autoriga.
4. Regionaalne koostöö
- a. [Konverents "Rahvastiku rändest tingitud väljakutsed Põhja- ja Baltimaades"](#) (7.-8.03, Tallinn). Konverents oli avaürituseks projektile rahvastiku rändest ja arengust Põhja- ja Baltimaades. Konverentsi eesmärk oli koondada Põhjamaades ja Balti riikides korraldatud rände- ja töajõu liikuvuse uuringutest saadud tulemusi. Käsitleti teemasid nagu riikidevaheline andmevahetus, rändepoliitika arendamine ja töörande roll ühiskonna segregatsioonis. Globaalsel tööturul on suur konkurents parimate töötajate pärast. Kahepäevasel konverentsil Kumu Kunstmuuseumis osales ligikaudu 240 inimest, konverents tähistas ühtlasi Põhjamaade Ministrite Nõukogu Rootsi eesistumise algust Eestis 2013. aastal. Konverentsi avasõnad lausus teiste seas Eesti Vabariigi sotsiaalminister **Taavi Rõivas**. Sõna said lisaks teadlastele teiste seas Rootsi parlamendi teine aseesimees **Ulf Holm** ja Eesti välisministeeriumi asekancler **Lauri Bambus**. Põhjamaade Ministrite Nõukogu allasutustest oli kaasatud Nordregio. Konverents pälvis suure meedia tähelepanu: ERR, Postimees, Eesti Päevaleht, Delfi, The Baltic Course, Kuku Raadio, Vikerraadio, Raadio 4.
- b. [Ekspertseminar "Nutikas rändepoliitika"](#) (31.10, Tallinn). Seminar on jätkuks kevadisele konverentsile "Rahvastiku rändest tingitud väljakutsed Põhja- ja Baltimaades". Seminari fookuses oli kõrge kvalifikatsiooniga spetsialistide sisserände poliitikaga seonduv. Ekspertseminaril osalesid ligikaudu 60 eksperti ja poliitikut, teiste seas Vabariigi Presidendi Kantselei direktor **Siim Raie** ja seminari lõpetasid riigikogu liikmed **Andres Herkel**, **Kadri Simson**, **Kaja Kallas** ja **Sven Mikser** aruteluga nutikalt korraldatud sisserände teemal.
5. Teadus ja innovatsioon
- a. [Loovusfoorum vol. II "Loovus avab meeled"](#) (22.-23.08, Käsmu). Teist aastat järjest toimunud rahvusvaheline loovusfoorum tõi Eestisse Suurbritanniast ja kõigist viiest Põhjamaast eksperdid, kellega arutlesid sadakond õpetajat, koolijuhti ja ametnikku. Selle aasta loovusfoorumi eesmärk oli tutvustada uusi loova õpetamise meetodeid teoreetiliste ettekannete ja praktiliste loovstuudiotega läbi. Mitmed loovstuudiotega osalenud õpetajad lubasid katsetada omandatud õppetöös. Tehti ettepanek, et õpetajad võiksid rohkem tegeleda enda loovuse arendamisega – ühised erialasid ühendavad kunstinäitused, *performance*-id jms. Ettekandjate hulgas oli **Paul Collard** Suurbritanniast, MTÜ Loovus, Kultuur ja Haridus asutaja; "Kuuletav loovus" meetodi autor ja tunnustatud arengukonsultant **Ulla Wiklund** Rootsist; Soome lugemise inspireerija **Agneta Möller-Salmela** jpt.
- b. [Noortefestival C.A.M.P. - kool ägedaks!](#) (20.-23.10, Pärnu). Kolmepäevane lastefestival, loomemärul „C.A.M.P. – kool ägedaks!“ kasvas välja rahvusvahelisest loovusfoorumist ja Soomes korraldatavast soome-rootsi noorte kultuurikarnevalist. Pärnu Sütevaka Humanitaargümnaasiumis toimunud loomemärul tõi kokku üle 60 Eesti ja Põhjamaade 15-17aastase noore, kes said kogeda alternatiivseid õppimismeetodeid kuues erinevas töötoas Eesti ja Põhjala ekspertide juhendamisel. Ühendati õppeained nagu bioloogia ja muusika, mis esmamuljel ei sobi kokku. Festivali eesmärgiks oli julgustada noori iseseisvalt mõtlema ja tegutsema. Festivali lõpetas noorte endi *performance* "Päev koolis". Noortefestival leidis kajastust Pärnu Postimehes.